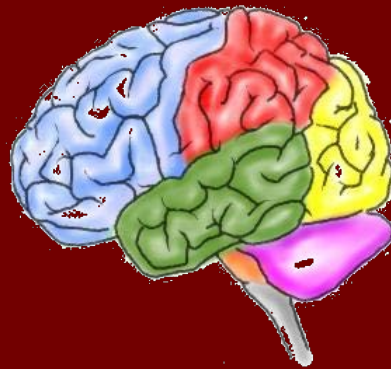

Θέμα: Παρουσίαση και Απόδοση στα Ελληνικά του βιβλίου Αφασιολογίας του Leonard LaPointe: Αφασία και Συναφείς Νευρολογικές Γλωσσικές Διαταραχές

- Φοιτήτρια: Φερίδου Δήμητρα
  - Α.Μ. 10108
- Επόπτης Καθηγητής: Δρ. Νάσιος Γρηγόριος

- Η αφασία είναι μία επίκτητη διαταραχή της επικοινωνίας που προκαλείται από βλάβη στον εγκέφαλο, η οποία επηρεάζει την ικανότητα ενός ατόμου να κατανοεί, να παράγει και να χρησιμοποιεί την γλώσσα.
(Leonard L. LaPointe, 2005)

- Τομείς της γλώσσας που επηρεάζονται:

- Σημασιολογία
- Σύνταξη
- Φωνολογία
- Πραγματολογία

Λειτουργική Απεικόνιση: Εφαρμογή στην Μελέτη της Αφασίας

■ Τομογραφία εκπομπής ποζιτρονίων (PET)

- Καλή χωρική ανάλυση
- “φτωχή” χρονική ανάλυση
- Επεμβατική (ραδιενεργό ισότοπο)
- Αντενδείκνυται για επαναληπτικές ανιχνεύσεις

■ Λειτουργική μαγνητική απεικονιστική τομογραφία (fMRI)

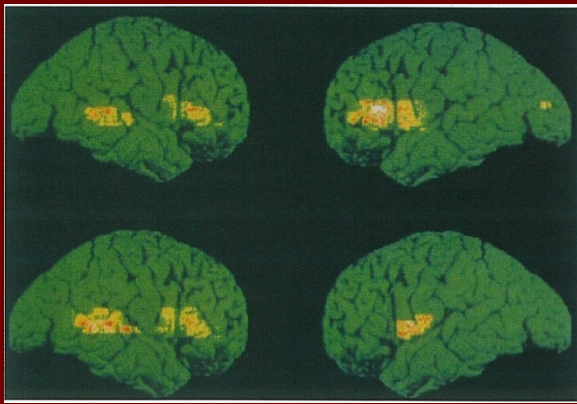
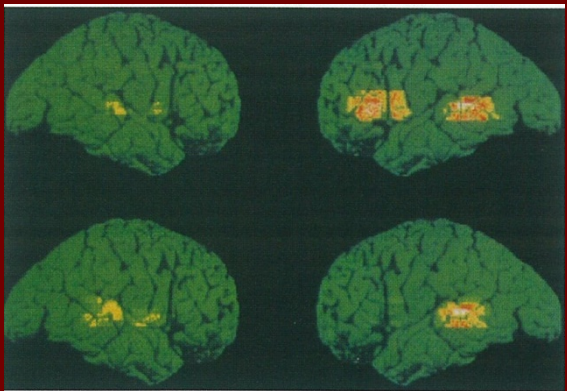
- Καλή χωρική ανάλυση
- “φτωχή” χρονική ανάλυση
- Μη επεμβατική
- Αδυναμία στην artifact κίνηση

■ Εξέταση μηχανισμών που ενισχύουν την ανάκαμψη της γλώσσας στην αφασία:

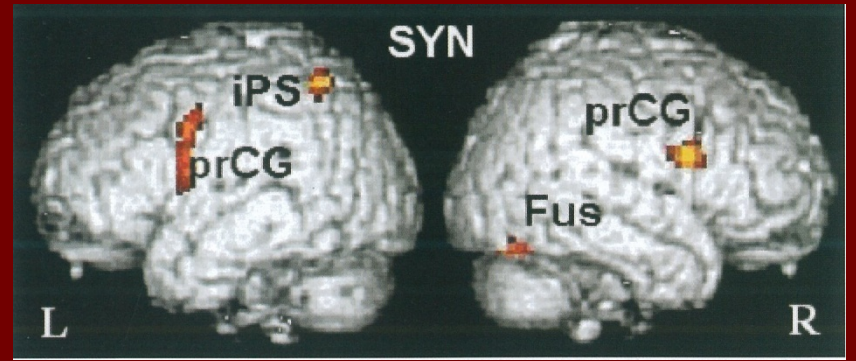
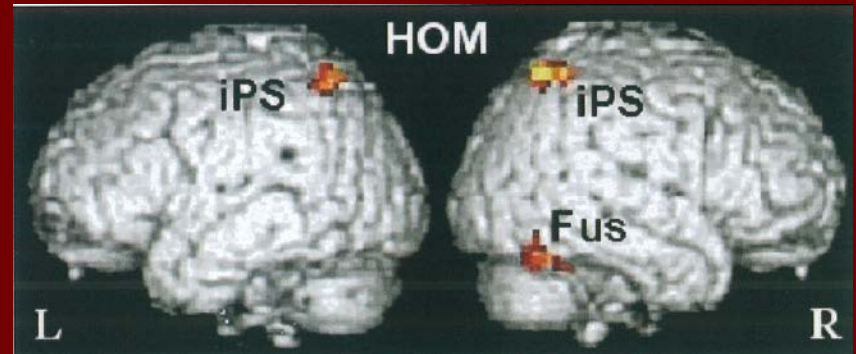
- τμήματα του αριστερού ημισφαιρίου, που δεν έχουν υποστεί βλάβη (συνήθως πέριξ της βλάβης)
- Εγκεφαλικές θέσεις του δεξιού ημισφαιρίου

Απεικόνιση των περιοχών του εγκεφάλου μέσω των PET και fMRI

PET

fMRI

Προσεγγίσεις Κοινωνικοποίησης & Συμμετοχής στην "Ζωή" για την παρέμβαση της αφασίας

■ Μοντέλα υγειονομικής περίθαλψης:

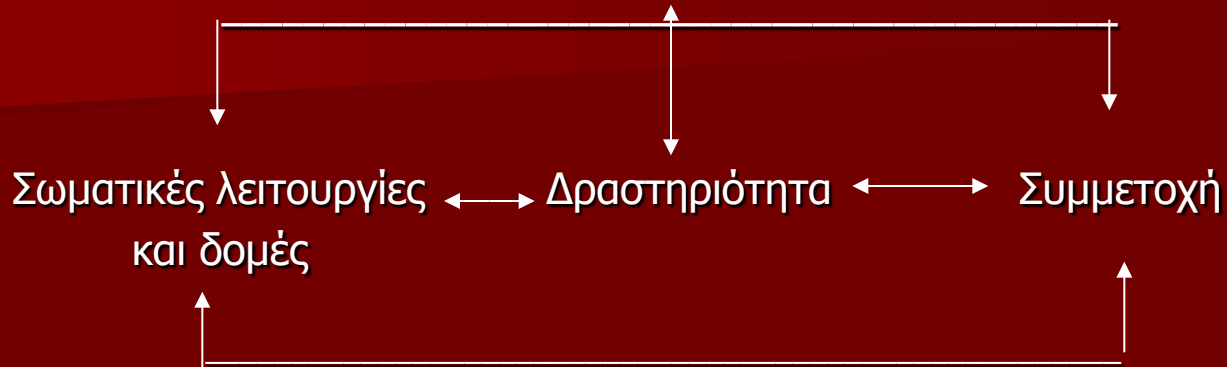
- Ιατρικό
- Κοινωνικό
- International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)

■ Κοινωνικές Προσεγγίσεις:

- Έμφαση στην ευφορία και ποιότητα της ζωής
- Ομαδική θεραπεία
- Σύντροφοι Επικοινωνίας και εθελοντές
- Εκπαίδευση Ζευγαριών/ οικογένειας
- Εργασιακό Περιβάλλον
- "Προπόνηση" για συνομιλία
- Αυξητική και εναλλακτική επικοινωνία
- Εκπαίδευση μέσω Διαδικτύου

Κατάσταση Υγείας

(διαταραχή ή νόσος)

Περιβαλλοντικοί
παράγοντες

Προσωπικοί
παράγοντες

Ελλείμματα Γλώσσας και Λόγου μετά από βλάβη στον Προ-μετωπιαίο Φλοιό

- Προ-μετωπιαίος φλοιός (1/3 ανθρώπινου φλοιού)
- Περίπτωση Phineas Cage
- Προ-μετωπιαίες νευροανατομικές περιοχές:
  - Πλάγια οπίσθια μετωπιαία υποφλοιώδης
(μεσολαβεί στην εκτελεστική λειτουργία)
  - Κογχική μετωπιαία υποφλοιώδης
(μεσολαβεί στην κοινωνικά προσαρμοσμένη αστική συμπεριφορά)
  - Μέση μετωπιαία υποφλοιώδης
(μεσολαβεί στην κινητοποίηση)

■ Ελλείμματα Λόγου και Γλώσσας:

- Δυναμική αφασία

(μείωση της αυθόρμητης ομιλίας με αδυναμία έναρξης, περιορισμένη ποσότητα & εύρος έκφρασης αφήγησης)

- Διαφλοιϊκή Κινητική Αφασία

- Ακινητική Αλαλία

(απουσία και λεκτικής και εξωλεκτικής επικοινωνίας)

- Προβλήματα Λόγου

(μειωμένη ή αυξημένη παραγωγή, αποτυχία δομής)

- Κατανόηση ιστορίας

(διάνθιση, αδυναμία σύλληψης της κεντρικής ιδέας)

■ Αξιολόγηση

- ο **Επικρατούσες θεωρίες για τις λειτουργίες του προ-μετωπιαίου φλοιού:**
  - Σύνθετη Δομημένη Εκδήλωση (Grafman, 1995)
(SEC-σειρά γεγονότων, δομημένα με μία ειδική σειρά)
  - Μοντέλο ελέγχου της προσοχής (Norman & Sallice, 1986)
- ο **Κλινικά Τεστ**

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

- Addenbrooke's Cognitive Examination (Mathuranath et al., 2002)
- Behavioral Assessment of the Dysexecutive Syndrome (BADS) (Wilson et al., 1996)

Γλώσσα/ Λόγος

- Assessment of the Pragmatic Aspects of Language (Prutting & Kirchner, 1987)
- Discourse Comprehension Test (Brookshire & Nickolas, 1993)

■ Αντιμετώπιση

Αρχές αντιμετώπισης

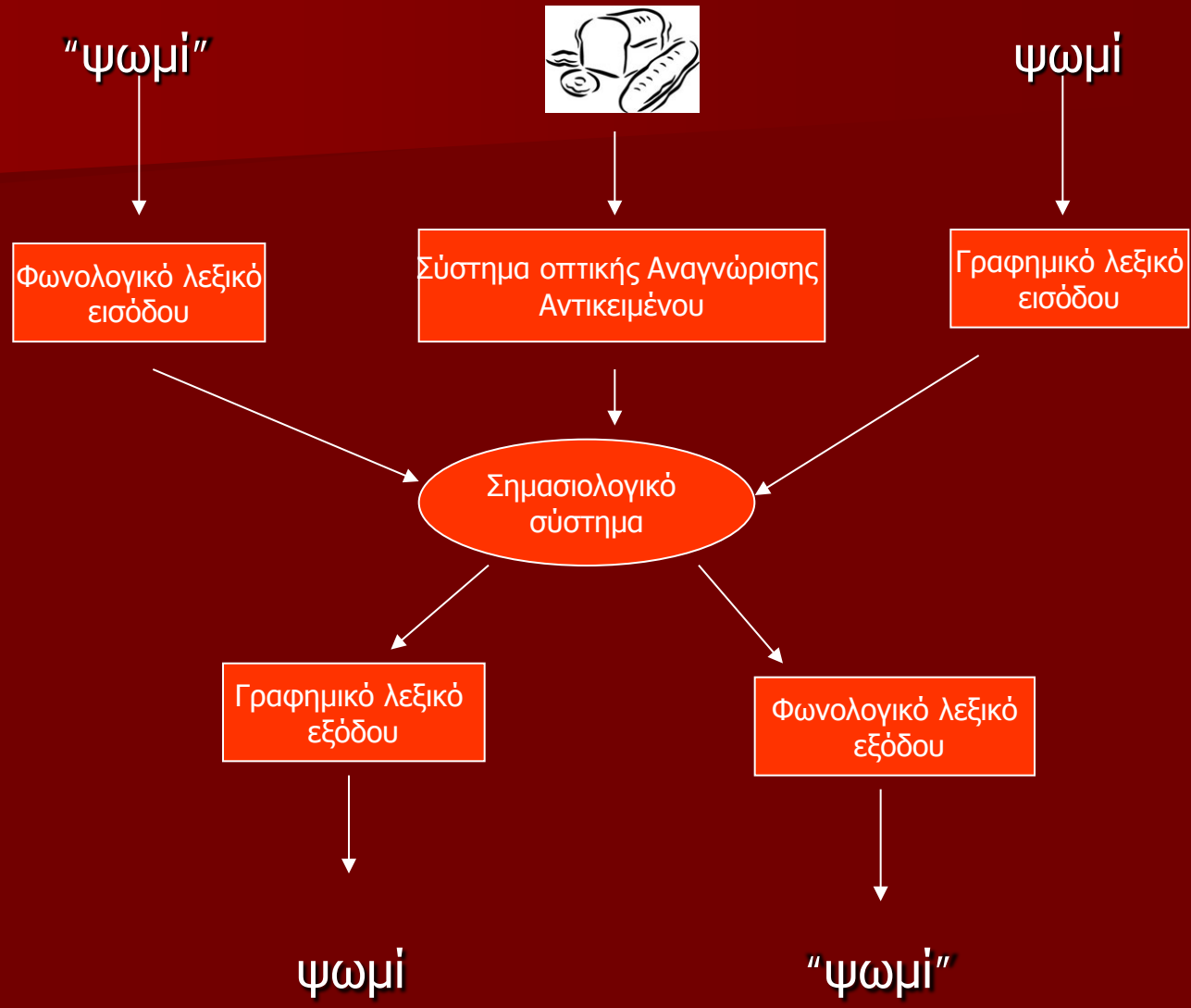
1. Χρήση συστημάτων ανατροφοδότησης για τροποποίηση της δυσεκτελεστικής συμπεριφοράς
2. Χρήση απλών διακοπών
3. Απλές και σαφείς οδηγίες
4. Χρήση απλών τεχνικών ενίσχυσης και επιβράβευση
5. Δεν είναι απαραίτητη η εστίαση πάντα στο πιο ενοχλητικό δυσεκτελεστικό πρόβλημα.

Στόχοι στρατηγικών αποκατάστασης

- Χρήση αναφορικών αντωνυμιών
- Εκτίμηση των πολλαπλών εννοιών των αόριστων λέξεων
- Δομημένη χρήση πλαισίου
- Διήγηση ιστοριών με γεγονότα σε σειριακή σειρά
- Προσέγγιση "σκέψου πριν το κάνεις"
- Ζεύγη λεκτικών/ γραφικών απαντήσεων
- Αλλαγή ρόλων ακροατή-ομιλητή
- Καθοδήγηση οικογένειας -> δομή στην επικοινωνία, χρήση ερωτήσεων

Προβλήματα Κατονομασίας και Ανάκτησης λέξεων

■ Γνωστικοί μηχανισμοί της κατονομασίας

■ Φύση και Διαφοροποιητικά Χαρακτηριστικά

ο Λάθη κατονομασίας

- Σημασιολογικά (π.χ. "σφυρί" αντί κατσαβίδι)
- Σημασιολογικά κενά (π.χ. κάτι που χρησιμοποιούμε)
- Μοτίβα (π.χ. επαναλαμβανόμενη χρήση της λέξης "αυγό" σε όλες τις απόπειρες κατονομασίας)

ο Οπτική αφασία

- Αδυναμία κατονομασίας οπτικών αντικειμένων & εικόνων
- Κατονομασία εικόνων που περιγράφονται λεκτικά

ο Οπτική αγνωσία

- Δεν γίνεται αντιληπτή η έννοια του οπτικού αντικειμένου

■ Αξιολόγηση

Παράγοντας Εισόδου

Παράγοντας Εξόδου

Ομιλία

Οπτικό Αντικείμενο

Ομιλία	Προφορική κατονομασία για ορισμό	Προφορική κατονομασία εικόνων
Γραφή	Γραπτή κατονομασία για ορισμό	Γραπτή κατονομασία εικόνων
Χειρονομία/ δήξη	Ταίριασμα λέξης-εικόνας Επαλήθευση με ναι/ όχι λέξης- εικόνας Ταίριασμα σχετικών εικόνων Ταξινόμηση κατηγοριών Κρίση για την ομοιοκαταληξία εικόνων	

- ο Χαρακτηριστικά ερεθισμάτων
- ο Ανάλυση λαθών

■ Αντιμετώπιση

- Ειδικές Προσεγγίσεις

1. Ιεραρχίες υπόδειξης
2. Σημασιολογικές προσεγγίσεις
3. Φωνολογικές προσεγγίσεις

- Αντιμετωπίσεις υποκατάστασης της Κατονομασίας

1. Ανάγνωση και γραφή
2. Χειρονομία

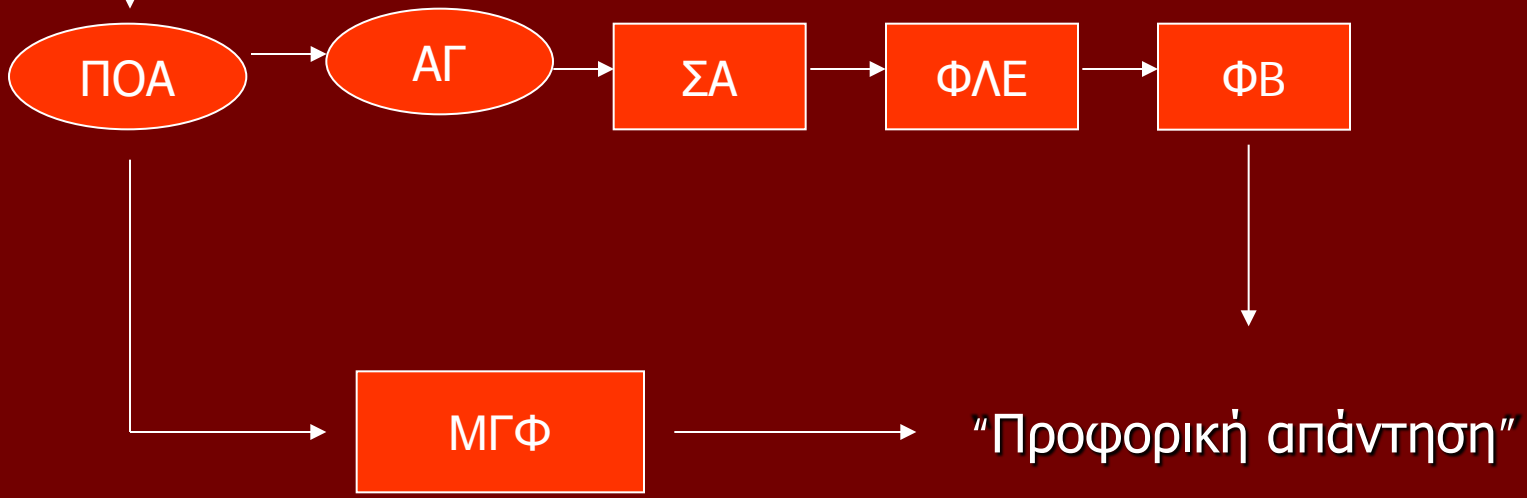
- Εκπαίδευση σε πλαίσια

- Φαρμακολογία

Επίκτητες Δυσλεξίες: Διαταραχές ανάγνωσης σχετικές στην Αφασία

■ Φυσιολογική διαδικασία ανάγνωσης:

Γραπτό ερέθισμα

■ Νευρολογικό υπόστρωμα της ανάγνωσης

Εμπλέκονται και οι τέσσερις λοβοί του φλοιού στο αριστερό ημισφαίριο

■ Χαρακτηριστικά

- Ταξινόμηση σύμφωνα με τον Benson (1979):
  - αλεξία χωρίς αγραφία
  - αλεξία με αγραφία
- Ταξινόμηση σύμφωνα με τους Marshall and Newcombe:
  - βαθιά δυσλεξία
  - επιφανειακή δυσλεξία
  - φωνολογική δυσλεξία

■ Αξιολόγηση

- Λήψη ιστορικού για την ικανότητα ανάγνωσης ή γραφής
- Αξιολόγηση διαμέσου όλων των παραγόντων
- Λίστες λέξεων/ ψευδολέξεων όπου διαφέρουν κάποια χαρακτηριστικά (π.χ. συχνότητα) σε επίπεδο μεμονωμένων λέξεων

Psycholinguistic Assessments of Language Processing in Aphasia (PALPA)
Slosson Oral Reading Test-Revised

- ψιθυριστή ανάγνωση (κατανόηση), αντιστοίχιση πρότασης σε εικόνα κατονομασία γραμμάτων, μετατροπή γραφήματος σε φώνημα, ανάλυση σε γραφήματα, συνδυασμός των ήχων,

Reading Comprehension Battery for Aphasia (RCBA)

- Αξιολόγηση σε επίπεδο πρότασης παραγράφου με ερωτήσεις, συμπλήρωση κενών, αναδιήγηση ιστορίας

Woodcock Reading Mastery Tests
BurnsRoe Informal Reading Inventory
Degrees of Reading Power-Revised

■ Αντιμετώπιση

- ο **Σοβαρά επηρεασμένη ικανότητα ανάγνωσης**

Σε επίπεδο λέξεων

- Κατανόηση λειτουργικού λεξιλογίου
- Σύντομη αποκάλυψη ολόκληρων λέξεων
- Πολλαπλή προφορική ανάγνωση
- Μετατροπή γράμματος σε ήχο (ψευδολέξεις)

- ο **Μέτρια επηρεασμένη ικανότητα ανάγνωσης**

Σε επίπεδο πρότασης

- Εντόπιση (και διόρθωση) των συντακτικών/σημασιολογικών λαθών
- Παράγραφοι

- ο **Ήπια επηρεασμένη ικανότητα ανάγνωσης**

Σε επίπεδο κατανόησης κειμένου

- Εκπαίδευση γρήγορης ανάγνωσης
- Στρατηγικές κατανόησης κειμένου

Επίκτητες Νευρολογικές Αγγραφίες: Προβλήματα στον Γραπτό Λόγο

■ **Εντόπιση:**

- Μεταξύ βρεγματικού και κροταφικού λοβού
- Νευρική Δομή

■ **Αριστερό vs Δεξιού ημισφαιρίου**

- **Αριστερό** (παραγραφία, νεολογισμοί, αγραμματισμός, δυσκολία στον σχηματισμό γραμμάτων)
- **Δεξιό** (προβλήματα με την μορφή της γραφής, αριστερή αγνωσία ή παραμέληση, λεξιλογική αγραφία)

■ **Πρόσθιο vs Οπίσθιο**

- **Πρόσθιο** (ανορθογραφίες, αγραμματισμός)
- **Οπίσθιο** (ορθογραφικά λάθη, ανωμαλίες στη σειρά των λέξεων, παραλείψεις λέξεων)

■ **Φλοιώδες vs Υποφλοιώδους**

- **Φλοιώδης** (ανακόλουθες δυσμορφίες γραμμάτων, καλή απόδοση μόνο στην αντιγραφή, δυσκολία στην διατύπωση)
- **Υποφλοιώδεις** (μικρογραφία ή αφύσικα μικρή γραφή)

■ Χαρακτηριστικά

- **Λεξιλογική (επιφανειακή) αγραφία:**
(λάθη στην ορθογραφία των λέξεων και προσέγγιση του φωνολογικού σχήματος των λέξεων)
- **Φωνολογική αγραφία:**
(σωστή ορθογραφία λέξεων αλλά δυσκολία στην γραφή ψευδολέξεων)
- **Βαθιά αγραφία:**
(επηρεασμένες οι λεξιλογικές και φωνολογικές οδοί και διατηρημένοι σημασιολογικοί, σημασιολογικές παραφασίες)
- **Βλάβη στο Γραφημικό "Buffer":**
(προσθέσεις γραμμάτων, διαγραφές, υποκαταστάσεις ή αντιμεταθέσεις σε αντιγραφή, γραπτή κατονομασία, αυθόρμητη γραφή, προφορικός συλλαβισμός, ορθογραφία)
- **Περιφερική αγραφία:**
(**Αγραφία με απραξία:** έλλειψη γραφικού κινητικού προτύπου, γνώσης σχηματισμού γράμματος)

(**χωρική αγραφία:** ανωμαλίες της οπτικής και ιδιοδεκτικής ανατροφοδότησης με παράλειψη και διπλασιασμός κινήσεων και γραμμάτων, τάση γραφής προς την δεξιά πλευρά)

■ Αξιολόγηση

ο Στόχοι

- Εντόπιση της δυσγραφίας
- Διαφορική Διάγνωση μεταξύ των νευρολογικών διαταραχών
- Πρόγνωση της Ανάκαμψης
- Ταξινόμηση μέσω των νευροψυχολογικών υποτύπων

■ Αντιμετώπιση

- Στρατηγικές για την διαταραγμένη συμπεριφορά:
  1. Επανεκπαίδευση άμεσα ή έμμεσα
  2. Αντιστάθμιση με την ενίσχυση ενός συστήματος που μπορεί να προσποιηθεί την ίδια λειτουργία
  3. Έκφραση και εξάσκηση μέσω ενός εναλλακτικού συστήματος ή τρόπου
- Αποφάσεις για την θέσπιση των στρατηγικών:
  1. Εστίαση σε μία συμπεριφορά ή διαδικασία για αποκατάσταση
  2. Επιλογή τεχνικών για τον έλεγχο ή την επιρροή της συμπεριφοράς με κάποιο άμεσο ή έμμεσο τρόπο
  3. Καθορισμός κριτηρίων και τεχνικών μέτρησης για την αλλαγή ή λήξη της θεραπείας

Αφασία Broca

■ **Εντόπιση:** Βλάβες στην περιοχή Broca που περιλαμβάνουν την πρόσθια καλύπτρα (περιοχή [Brodmann] 44 και 45), τις προκινητικές και κινητικές περιοχές ακριβώς πίσω και άνωθεν.

■ **Χαρακτηριστικά:** μη ρέουσα, “κομπιαστή” λεκτική παραγωγή (ελλιπείς και συντακτικά απλοποιημένες προτάσεις, μειωμένο μήκος πρότασης, διαταραχή της προσωδίας και ακατάλληλη άρθρωση, αγραμματισμός)

■ **Συναφή σημάδια και συμπτώματα:**

- Αντιπλευρική ημιπάρεση
- Απραξία του λόγου
- Ήπια δυσαρθρία
- Πιθανή δυσκολία στην ενδοστοματική μεταφορά του φαγητού

■ Διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά

	Ευχέρεια Λόγου	Ακουστική Κατανόηση	Επανάληψη	Κατονομασία
Μη ρέουσες				
Broca	-	+	=	=
Ολική	-		-	-
Διαφλοιοική Κινητική		+	+	=
Ρέουσες				
Wernicke	+	-	-	=
Διαφλοιοική Αισθητική	+	-	+	=
Αγωγής	+	+	-	=
Ανομίας	+	+	+	-

key: (+) Σχετικά μειωμένη; (-) Μειωμένη; (=) Ευμετάβλητη αδυναμία σε ασθενείς

■ Αξιολόγηση

ο Batteries και ταξινόμηση:

- Boston Diagnostic Aphasia Examination (BDAE): ευχέρεια λεκτικής παραγωγής, ακουστική κατανόηση, άρθρωση, επανάληψη, κατονομασία, ακουστική κατανόηση σε ανάγνωση και γραφή, προφορική έκφραση, κατανόηση γραπτού λόγου και γραφή
- Western aphasia Examination (WAB)
- Aphasia Diagnostic Profile (ADP)
- Rating Scale Profile of Speech Characteristics

■ Αντιμετώπιση

- ο **Γενικές προσεγγίσεις αντιμετώπισης:**
  - Στρατηγική παρέμβασης
  - Στρατηγική αυτό-υπόδειξης (ιεραρχία υποδείξεων)
  - Αντισταθμιστική στρατηγική συναλλαγής
  - Αντισταθμιστική στρατηγική αλληλεπίδρασης
- ο **Ειδικές εργασίες αντιμετώπισης:**
  - Θεραπεία χαρτογράφησης
  - Cueing verb Treatments
(πρόγραμμα παραγωγής πρότασης)
  - Helm Elicited Language Program for Syntax Stimulation (HELPSS)
(φόρμα ολοκλήρωσης ιστορίας)
  - Melodic Intonation Therapeutic (MIT)
(χρήση προσωδιακής μελωδίας)
  - Response Elaboration Treatment (RET)
(χαλαρή εκπαίδευση)

Αφασία Wernicke

■ **Εντόπιση:** οπίσθιο τμήμα της ανώτερης κροταφικής έλικας, στην περιοχή της ακουστικής σύνδεσης ή στην περιοχή Wernicke, που περιέχονται στην σχισμή του Sylvius.

■ **Χαρακτηριστικά:**

- ομιλία με ροή αλλά και με παραφασία
- Ασθενής ακουστική κατανόηση
- Ασθενής επανάληψη λέξεων και προτάσεων
- Διαταραγμένη ανάγνωση και γραφή
- Σπάνια ημιπάρεση

■ **Διαφοροποίηση:**

	Wernicke's	Αγωγής	Διαφλοιϊκή Αισθητηριακή
Ακουστική Κατανόηση	Σοβαρά μειωμένη	Ελαφρώς μειωμένη	Σοβαρά μειωμένη
Επανάληψη	Μειωμένη	Μειωμένη	Άθικτη
Ομιλία	Με ροή & παραφασία	Με παραφασία	Με ροή & παραφασία
Ανάγνωση	Μειωμένη	Άθικτη	Μειωμένη
Γραφή	Μειωμένη	Μειωμένη	Μειωμένη

■ Αξιολόγηση

- **Bedside Tests:**
  - Bedside Evaluation Screening Test
  - Aphasia Screening Test
  - Quick Assessment for Aphasia
- **Σταθμισμένα tests:**
  - Boston Diagnostic Aphasia Examination-3
  - Western Aphasia Battery
- **Κλίμακες Ιεραρχίας:**
  - American Speech-Language-Hearing Association (ASHA) Functional Assessment of Communicative Skills (FACS) for Adults
  - Communicative Effective Index (CETI)
  - Everyday Communication Needs Assessment (Worrall, 1992)
- **Συμπληρωματικά tests:**
  - Token Test
  - Functional Auditory Comprehension Test
  - Reading Comprehension Battery for Aphasia-2

■ Αντιμετώπιση

- **Γενικές θεραπευτικές αρχές:**
  - Δημιουργία διάθεσης για συνεργασία
  - Τεχνική διακοπής (Μείωση του ρυθμού ομιλίας)
- **Σχεδιασμός θεραπείας:**
  - Μηνύματα ανεξάρτητα από τα πλαίσια
  - Βασικά και μικρά μηνύματα, αυξημένος πλεονασμός
  - Υπερβολική έκφραση προσώπου και χειρονομιών
- **Ένταξη οικογένειας**
- **Ειδικές θεραπευτικοί μέθοδοι:**
  - Προσέγγιση διέγερσης (Shuell)
  - Κοινωνική προσέγγιση
  - Προσέγγιση συνομιλίας (Holland and Fridrikson, 2001)
  - Promoting Aphasics Communicative Effectiveness (PACE) (Davis and Wilcox)

Αφασία Αγωγής

■ Εντόπιση:

- (1) υπερχείλια έλικα του αριστερού ημισφαιρίου και τοξοειδής δεσμίδα
- (2) νήσος του Reil, παρακείμενη στον ακουστικό φλοιό και η υποκείμενη λευκή ουσία του αριστερού ημισφαιρίου

■ **Χαρακτηριστικά:** διαταραχή της προφορικής επανάληψης λόγω της αποσύνδεσης των περιοχών Broca και Wernicke.

■ Διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά:

Αφασία Broca/ Απραξία της ομιλίας

Μη ρέουσα
Διαταραχή Προσωδίας
Αγραμματισμός
Σχετικά καλή κατανόηση
Επανάληψη επηρεασμένη ανάλογα με τις άλλες λεκτικές εργασίες
Αναγνώριση λαθών
Πιθανόν με ανομία

Αφασία αγωγής

Ρέουσα
Άθικτη προσωδία (με αυτό-διορθώσεις και αναζήτηση λέξεων)
Διατηρημένη γραμματική ή παραγραμματισμός
Σχετικά καλή κατανόηση
Επανάληψη δυσανάλογα επηρεασμένη
Αναγνώριση λαθών
Πιθανόν με ανομία

■ Αξιολόγηση

- Ακουστική κατανόηση
- Επανάληψη
  - πολυσύλλαβες λέξεις
  - μήκος πρότασης
- Εύρεση λέξεων
  - κατονομασία
- Αυθόρμητος λόγος
  - περιγραφή εικόνων
  - Φόρμες ερωτήσεων-απαντήσεων
  - Δραστηριότητες με περιορισμούς
  - Διηγήσεις

■ Αντιμετώπιση

- Επανορθωτικές προσεγγίσεις
- Αντισταθμιστικές προσεγγίσεις
- Προσεγγίσεις κοινωνικού τύπου
- Ειδικοί στόχοι θεραπείας:
  - Λεκτική επανάληψη
  - Ανάκτηση λέξεων
  - Παραγωγή προτάσεων
  - Ανάγνωση και γραφή
- Οδοί διευκόλυνσης:
  - Λεκτικές υποδείξεις
  - Οπτικές υποδείξεις
  - Υποδείξεις χειρονομίας
  - Ρυθμός και τραγούδι
- Λειτουργική επικοινωνία

Οι Διαφλοισικές Αφασίες

■ Διαφλοϊϊκή κινητική αφασία:

- **Εντόπιση:** ελλιπής καταστροφή του φλοιώδους κέντρου ομιλίας, το οποίο αρκεί για να επηρεάσει τον αυθόρμητο λόγο αλλά δεν αρκεί για να επηρεάσει την επανάληψη
- **Φύση και Διαφοροποιητικά Χαρακτηριστικά:**
  - λεκτική και γραπτή μη ρέουσα παραγωγή στο πλαίσιο της διατηρημένης επανάληψης και κατανόησης (μείωση ποσότητας, ποικιλίας και επεξεργασίας παραγωγής, μείωση συντακτικής πολυπλοκότητας, έλλειψη κινητικής ακρίβειας)
  - Αφασία Broca
- **Αξιολόγηση:**
  - Εξέταση της λεκτικής παραγωγής σε επίπεδο επανάληψης και αυθόρμητου λόγου (διαφοροποίηση Broca)
  - Εξέταση ακουστικής και ορθογραφικής κατανόησης (διαφοροποίηση διαφλοϊϊκών)
- **Αντιμετώπιση:**
  - στρατηγικές επανόρθωσης
  - Στρατηγικές αυτό-υπόδειξης
  - Φαρμακοθεραπεία

■ Διαφλοιϊκή Αισθητηριακή αφασία:

- ο **Εντόπιση:** προκύπτει από μία διακοπή της σύνδεσης μεταξύ των φλοιών και των κέντρων της γλώσσας. Η διατήρηση της σύνδεσης μεταξύ των δύο κέντρων της γλώσσας επιτρέπει στον ασθενή με διαφλοιϊκή αισθητηριακή αφασία να μπορεί να επαναλάβει.
- ο **Φύση και Διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά:**
  - φυσιολογική ροή ομιλίας, προσωδιακά, φωνητικά και φωνημικά σχετικά ατάραχη, ασυνάρτητος, περιφραστικός λόγος
  - Αφασία Wernicke
- ο **Αξιολόγηση:**
  - Εξέταση ακουστικής κατανόησης
  - Εξέταση λεκτικής παραγωγής
  - Εξέταση επανάληψης
- ο **Αντιμετώπιση:**
  - Εστίαση στην άρνηση (νοσοαγνωσία)

■ Μικτή διαφλοιϊκή αφασία

- **Εντόπιση:** προκύπτει από βλάβες στην σύνδεση του φλοιού που απομονώνει αλλά διατηρεί την περιοχή πέριξ της περιοχής του Sylvius του αριστερού ημισφαιρίου, περιλαμβάνοντας την περιοχή Wernicke, Broca και τις συνδέσεις μεταξύ τους.
- **Χαρακτηριστικά:** σοβαρά μειωμένη ποσότητα αυθόρμητης λεκτικής παραγωγής, πολύ φτωχή ακουστική κατανόηση και διατηρημένη επανάληψη.
- **Αξιολόγηση:** διαφορική διάγνωση μεταξύ των διαφλοιϊκών αφασιών και της ολικής αφασίας
- **Αντιμετώπιση:**
  - ενθάρρυνση απόδοσης πράξεων ομιλίας με επανάληψη
  - Αντιμετώπιση λεκτικών ελλειμμάτων
  - Αντιμετώπιση αντιληπτικών ελλειμμάτων

Ολική αφασία

- **Εντόπιση:** εκτεταμένη βλάβη στις γλωσσικές ζώνες του αριστερού ημισφαιρίου

- **Ορισμός:** σοβαρή, επίκτητη διαταραχή της ικανότητα επικοινωνίας σε όλους τους γλωσσικούς παράγοντες.

- **Αξιολόγηση:**
  - Western Aphasia Battery (WAB)
  - Boston Assessment of Severe Aphasia
  - Burns Brief inventory of Communication and Cognition
  - Porch Index of Communicative Ability
  - Αξιολόγηση λειτουργικής επικοινωνίας

Αντιμετώπιση

- ο **Αποφάσεις για την θεραπεία:**
(Πότε, Πόση, Διάρκεια, Τι)
- ο **Καθιέρωση συνθηκών για θετικό επικοινωνιακό περιβάλλον**
(εκπαίδευση ασθενούς, οικογένειας, προσωπικού)
- ο **Στόχοι**
  - Βελτίωση ακουστικής κατανόησης
  - Βελτίωση “ναι” και “όχι” απαντήσεων
  - Βελτίωση απλών χειρονομιών
  - Βελτίωση περιγραφής
  - Μεταφορά επικοινωνιακών προθέσεων μέσω ενός ή συνδυασμό παραγόντων
  - Εκμείευση παραγωγής μερικών προφορικών λέξεων
- ο **Διαμόρφωση απάντησης**
- ο **Σταθεροποίηση απάντησης**
- ο **Επικοινωνία με χειρονομίες**
- ο **Αναδιοργάνωση εντός του συστήματος**
- ο **Πίνακες επικοινωνίας**
- ο **Ομαδική θεραπεία**
- ο **Χρήση υπολογιστή**
- ο **Promoting Aphasic's Communicative Effectiveness (PACE)**

'Avoia

- Ορισμός: μία δυσλειτουργία στην βραχύχρονη και μακρόχρονη μνήμη με σχετικές αλλαγές στην αφηρημένη σκέψη, στην κρίση, σε άλλες ανώτερες φλοιώδεις λειτουργίες ή στην προσωπικότητα, που προκαλούν σημαντικά κοινωνικά και επαγγελματικά προβλήματα (DSM-IV).
- Εντόπιση:
  - **Νόσος Alzheimer:** γενικευμένη ατροφία ολόκληρου του εγκεφάλου και των κοιλιών, των ευρύτερων φλοιωδών αυλάκων, ατροφία των κροταφικών λοβών, των ιππόκαμπων και της αμυγδαλής

■ Χαρακτηριστικά:

- **Νόσος Alzheimer:** απώλεια μνήμης, επηρεάζεται σοβαρά η έκφραση και κατανόηση, αλλαγές στην προσωπικότητα, ψευδαισθήσεις, παραισθήσεις, διαταραχές διάθεσης, σεξουαλικές διαταραχές και διαταραχές ύπνου, σίτισης

■ Αξιολόγηση:

- Blessed Dementia Scale (BDS)
- Clinical Dementia Rating Scale (CDR)
- Alzheimer Disease Assessment Scale (ADAS)
- Revised Wechsler Memory Scale (WMS-R)
- Arizona Battery for Communication Disorders of Dementia (ABCD)
- Functional Linguistic Communication Inventory (FLCI)
- Behavioral Pathology in Alzheimer's Disease Rating Scale (BEHAVE-AD)

Αντιμετώπιση

■ Όταν οι Διαταραχές Μνήμης Προκαλούν:

- Επηρασμένη Συνομιλία (προβλήματα εύρεσης λέξεων, αμφισημία, ανακρίβεια, επανάληψη)
- Ελλείμματα Κατανόησης (έλλειψη συνεργασίας)
- Ελλείμματα Ανάκτησης Πληροφοριών
- Σύγχυση και Αναστάτωση
- Απάθεια, Έλλειψη Ενδιαφέροντος

■ Οι προτεινόμενες Θεραπευτικές Τεχνικές είναι:

- Πορτοφόλια μνήμης, βιβλία, κάρτες Εκπαίδευση με φροντιστές
- Γραπτές υποδείξεις: κάρτες, πίνακες μνήμης. Χρήση λεκτικών οδηγιών ενός βήματος
- Γραπτές, ακουστικές, απτές υποδείξεις Χρήση ερωτήσεων δύο-επιλογών; χρήση προσωπικών αντικειμένων, εικόνων, μουσικής
- Χαλαρωτική μουσική και φυσικοί ήχοι, άλλη αισθητηριακή διέγερση (απτές: λούτρινα ζωάκια, κούκλες; Οπτικές: ενδιαφέροντα άλμπουμ)
- Προγράμματα δραστηριότητας: Montessori, μουσική, θεραπεία αναψυχής)

Σύνδρομο Δεξιού Ημισφαιρίου

- **Παθοφυσιολογία:** Η βλάβη στο δεξιό ημισφαίριο προκαλείται από τους ίδιους μηχανισμούς που προκαλούν βλάβη στο αριστερό ημισφαίριο: εγκεφαλικό επεισόδιο, όγκοι, κρανιακό τραύμα ή νόσοι.

- **Χαρακτηριστικά:**

  - Επικοινωνία:**

  - μεταφορική/ μη κυριολεκτική γλώσσα
  - Εξαγωγή συμπεράσματος
  - Οργάνωση Λόγου (μακροδομή)
  - Χιούμορ
  - Πραγματολογία
  - Προσωδία
  - Συναίσθημα

  - Προσοχή/ Αντίληψη:**

  - Προσοχή
  - Παραμέληση
  - Νοσοαγνωσία
  - Οπτική αντίληψη

  - Γνωστικές ικανότητες**

  - οργάνωση
  - αλληλουχία

- **Αξιολόγηση:**

  - Τυπική αξιολόγηση
  - Παρατήρηση

- **Αντιμετώπιση:**

  - Θεραπεία προσανατολισμένη στην εργασία
  - Θεραπεία προσανατολισμένη στην διαδικασία
  - Υπόθεση καταστολής του ελλείμματος

Τραυματική Εγκεφαλική βλάβη

■ Παθοφυσιολογία:

- Βλάβες επιτάχυνσης- επιβράδυνσης
- Διακριτές βλάβες: άμεσης πρόσκρουσης, εξ αντιτυπίας
- Εστιακές βλάβες: μετωπιαίοι και κροταφικοί λοβοί
- Διάχυτες βλάβες: νευράξονας

■ Χαρακτηριστικά:

- Ελλείμματα ομιλίας, γλώσσας, φωνής, ακοής, ροής και/ ή κατάποσης (εστιακές)
- Ελλείμματα προσοχής, επεξεργασίας πληροφοριών, γνωστικά ελλείμματα (εστιακές)
- Επικοινωνιακές διαταραχές (διάχυτες)

■ Αξιολόγηση:

- Scales of Cognitive Ability for Traumatic Brain Injury (SCATBI)
- Μέτρηση λειτουργικής έκβασης [functional independence measure (FIM)]

■ Αντιμετώπιση:

- Συνεχές περίθαλψης
- Τεχνικές αντιμετώπισης (προσοχή, αντίληψη, διάκριση οργάνωση, μνήμη, συλλογισμός, εκτελεστικές λειτουργίες/ μεταγνωστικές δεξιότητες)
- Χρήση υπολογιστών
- Ομαδική θεραπεία (ομάδα διαπροσωπικής αλληλεπίδρασης, κοινωνικών δεξιοτήτων, προσωπικής και κοινωνικής προσαρμογής)
- Επανάταξη στην κοινότητα
- Επιστροφή στην εργασία

Πραγματολογία

- **Ορισμός:** Η Πραγματολογία αναφέρεται σύνολο των κανόνων που διέπουν την χρήση της γλώσσας σε πλαίσιο.

- **Δεξιότητες πραγματολογίας:**

1. Γλωσσικές Δεξιότητες Συνομιλίας

2. Μη γλωσσολογικές Δεξιότητες Συνομιλίας

- A. Παρα-γλωσσικές πτυχές της επικοινωνίας

- B. Υπερ-γλωσσικές πτυχές της επικοινωνίας

■ Αξιολόγηση:

Εργαλεία Αξιολόγησης της Πραγματολογίας

---

1. Προφίλ Παρατήρησης και συνομιλίας

- Πρωτόκολλο Πραγματολογίας (Prutting & Kirchner, 1987)
- Προφίλ της Επικοινωνιακής Καταλληλότητας (Penn, 1988)
- Προφίλ Επικοινωνίας (Gurland et al., 1982)
- Πρωτόκολλο Αξιολόγησης των Γλωσσικών Δεξιοτήτων Πραγματολογίας (Gerber & Gurland, 1989) Προφίλ Ικανοτήτων Λόγου (Terrell & Ripich, 1989)

2. Πρωτόκολλα επικοινωνιακής αποτελεσματικότητας

- Revised Edinburgh Functional
- Προφίλ Επικοινωνίας (Wirz et al., 1990)
- Προφίλ Λειτουργικής Επικοινωνίας (Sarno, 1965)
- Αξιολόγηση Επικοινωνίας/ Επάρκειας
- Εργαλείο (Houghton et al., 1982)
- Δείκτης Επικοινωνιακής Αποτελεσματικότητας (Lomas et al., 1989)

3. Σταθμισμένες Μετρήσεις

- Ικανότητες Επικοινωνίας στην Καθημερινή Διαβίωση- 2 (Holland et al., 1988)
  - Amsterdam- Nijmegen Everyday Language Test (Blomert, 1990; Blomert et al., 1987, 1994)
-

■ Αντιμετώπιση

ο Ειδικές εργασίες:

- Προώθηση της αποτελεσματικής επικοινωνίας των ατόμων με αφασία (βασικές αρχές του προγράμματος PACE):

1. Κλινικός και θεραπευόμενος-> και αποστολείς και παραλήπτες μηνυμάτων
2. Συναλλαγή νέων πληροφοριών μεταξύ τους
3. Ελεύθερη επιλογή τρόπου μετάδοσης μηνύματος από τον ομιλητή
4. Η ανατροφοδότηση του ακροατή εστιάζεται στην επάρκεια του μηνύματος

- Συμβολικό παιχνίδι

- Δραστηριότητες περιορισμού

- Ομάδες λογοθεραπείας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Διαταραχή με μεγάλη συχνότητα και ετερογένεια της κλινικής εικόνας των ασθενών
- Συσχετισμός με άλλες νευρολογικές γλωσσικές διαταραχές
- Πολύ σημαντική η μεταφορά των θεραπευτικών προγραμμάτων σε πλαίσια καθημερινής διαβίωσης για την αποκατάσταση των διαταραχών.